

Kan farmasøyer forhindre en dopingsak?

Astrid Gjelstad, cand.pharm., PhD
Medisinsk fagrådgiver, Antidoping Norge
Førsteamanuensis, Farmasøytisk institutt

astrid.gjelstad@antidoping.no; astridgj@farmasi.uio.no

Tlf 975 17 947

Idrettsfarmasi er et felt innenfor farmasien som stadig vekker større interesse globalt. Hvorfor? Jo, fordi farmasøyer sitter på kunnskap som er nyttig i idrettssammenheng, ofte uten at de kanskje vet det selv. I Norge inneholder for eksempel ca 13 % av alle legemidler i Felleskatalogen stoffer som står på WADAs (World Anti-Doping Agency) dopingliste (1). Informasjon om hvilke legemidler dette gjelder er lett tilgjengelig, men vi vet at ikke alle farmasøyer er klar over dette. Dersom et legemiddel inneholder et stoff som står på dopinglisten, betyr det da at en idrettsutøver som trenger dette legemidlet må velge mellom helsen og idretten? Hvis prednisolon brukes i dagene før en konkurranse, hvor lenge før konkurransen bør utøver seponere legemidlet for å unngå å teste positivt i en konkurranse? Og hvordan skal en utøver som er avhengig av astmamedisin unngå å bli tatt i doping? Disse, og mange flere spørsmål ønsker vi at farmasøyten på apoteket skal kunne svare på – eller vite hvor man finner svar.

Antidoping har i liten grad vært en del av undervisningen i den norske farmasigrunnutdanningen. I 2021 ble det derfor opprettet et masteremne ved Farmasøytisk institutt, Universitetet i Oslo (FARM5140 – Idrettsfarmasi og antidoping). Dette kurset har også vekket internasjonal oppmerksomhet, blant annet i FIPs rapport fra desember 2022 – *Sports pharmacy practice and education – A global overview* (2).

Vi har også igangsatt spennende forskningsprosjekter rundt legemiddelbruk i norsk idrett, for eksempel en bred kartlegging av utøveres legemiddel- og kosttilskuddsbruk ut fra hva de har oppgitt på dopingkontrollskjema (1). Flere masteroppgaver er også gjennomført innen idrettsfarmasi, for eksempel fokusgruppeintervju med ishockeyspillere og håndballspillere fra de øverste ligaene.

Idrettsfarmasi i utdanning og forskning – og flere aspekter rundt idrettsfarmasi og antidoping som er relevant for farmasøyer – vil belyses i dette Pecha Kucha-foredraget.

Referanser

- (1) Gjelstad A, Herlofsen TM, Bjerke AL, Lauritzen F, Björnsdottir I: *Use of Pharmaceuticals amongst Athletes tested by Anti-Doping Norway in a five-year period* Front. Sports Act. Living (2023), Volume 5, doi: 10.3389/fspor.2023.1260806
- (2) International Pharmaceutical Federation (FIP). *Sports pharmacy practice and education: A global overview*. The Hague: International Pharmaceutical Federation; (2022), tilgjengelig fra
- (3) www.fip.org/file/5391